

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— nyolcad oldal ... 4.—

A díjak előre bekielendőek a Szent-István-Társulathoz.

A tanító szerepe a szociális akcióban.*

Egy nagy örökséget adott át a huszadik századnak a tizenkilencedik század. Ez a szociális kérdés. Ez nem új dolog, mert minden időben megvolt és meglesz. Ez nem más, mint a társadalom egyensúlya és harmóniája, amelyet mindig fönnt kell tartani, mert csak így lehetséges akár egyeseknek boldogulása, akár a nemzetek fölvirágozása. Amint a levegőben folytonos mozgás van, úgy a társadalomban is folyton meg kell lenni a kiegyenlítődésnek. Amint rossz dolog volna, ha a levegőben nem volna mozgás, úgy a társadalomban is úgy volna. A társadalomban osztályharc alakjában törekszenek egymás ellen a rétegek. Midőn társadalmi bajt akarunk gyógyítani, akkor nem csupán a külső jelenségeket kell vizsgálni, hanem a bajnak gyökerét, mert igazi gyógyulás csak úgy lehetséges. Marx, Stierner és Nietsche egyoldalú individualizmusnak hódoltak, mely az egyént elválasztotta a társadalomtól, és ez a fonák elmélet billentette meg a társadalmi egyensúlyt. Ez ellentéte az evangéliumnak, amely azt hirdeti: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!

A nevelés a legfontosabb szociális tényező, mert a jövőre irányul és oda törekszik, hogy a kulturának kincse el ne vesszen és hogy ezt a jövőnek átadja.

Azt látjuk egyeseknél, mintha a nemzeti és szociális irányt ellentétbe helyeznék. Teszik ezt a vad szocializmus hívei, mint pl. Hervieux, az

* Esmék *Giesswein Sándor dr.* orsz. képviselőnek az egri főegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület október 28-iki közgyűlésén mondott mélyszántó beszédéből. (A *Népiszkolai Tanügy* után közöljük.)

ultraszocialista, aki azt mondja: Mi hazaellesnek vagyunk. Ez a két irány szoros összefüggésben van egymással. Mert a szociális érzés talajt keres magának és azt a hazaszerepetben találja meg. Az ember nincs úgy közvetlenül belekapcsolva a társadalomba, mert a társadalom nem elvont dolog. Az ember hazájának és nemzetének tagja. Aki érzi szívében a szociális kötelességet, az saját nemzetének előbbvitelében fogja keresni működését.

Széchenyi Ferenc megeskoltatta a fiával egyik öreg jobbágyának a kezét. Ez a gyermek valóságos szociális nevelésben részesült és belőle lett a valódi szociális működés jellegzetes alakja Magyarországon: Széchenyi István. Amit Széchenyi Ferenc tett a fiával, azt kell a tanítónak tennie a reá bízott gyermekekkel.

A szociális társasok legfőbb oka a nagyfokú közömbösség, amely megvan a közönségben a szociális kérdések iránt. Minél nagyobb az érdeklődés a szociális kérdések iránt, annál jobban tűnik el minden ellenséges szociális mozgalom. A bajok legfőbb oka, hogy az egyes rétegek nem ismerik egymást. Londonban történt, hogy a magasabb körökben egyszerre föl léptek a ragadós betegségek. Rájöttek, hogy az előkelők ruháját szegények, miazmás viskók lakói készítik és e ruhákkal jött be a sok betegség a felsőbb körökbe. De ennél még súlyosabb, mert erkölcsi betegségek is származnak át ily uton az érintetlen körökbe. Ismerni kell tehát a többi társadalmi rétegeket, hogy magunknak is használjunk.

Ha szeretni akarom a népet, akkor meg kell azt ismernem. A szociális érzéketlenségnek az oka, hogy nem ismerjük felebarátunkat és a nép nem ismer, mintegy idegeneknek néz, ha

csak «nemes» ignorálással megyünk el mellette. Szociális érzéket kell nevelnünk nemcsak a városokban, hanem a legkisebb faluban is és már az iskolában is megteremteni a testvéries szellemet.

Társadalmi szolidaritás érzelmét kell nevelnünk, mert önmagunkban tehetetlenek vagyunk és mindnyájan száz meg ezer ember működésére szorítunk. Ezt a tanítónak számtalan alkalma van bemutatni a különféle foglalkozások ismertetésénél. Figyelmeztetni kell a gyermekeket, mint kapcsolódik egyiknek munkája a másikhoz. Ha ezt belátjuk, akkor meg fogjuk becsülni egymást és mindenki munkáját.

Egyre emlegetik a német iskolamestert, aki Bismarck szerint a szadovai ütközetet megnyerte. Ez a híres német iskola, amely csak minél több tudást akart begyömöszölni a gyermek fejébe, csődöt mondott, amit most a londoni erkölespedagógiai kongresszuson mindenki hangoztatott, mert erkölcsnevelés nélkül nem lehet boldogulni. Erkölcsiséget pedig Isten nélkül elképzelni sem lehet.

A tanítóképzés reformja.

(Folytatás.)

Ennek az erkölesi erőnek fenntartására és fejlesztésére alkalmas tanítóságot csak olyan képző nevelhet, amelynek belső életét a vallásos szellem levegője hatja át. A vallásos szellemet nélkülöző, vagy másodrangú szerepre kártható intézet a legjobb esetben is csak hideg, szellemtelen tanítókat nevel, akik csak bérszolgálatot és napszámos munkát végeznek azon a téren, amelyen a testi és szellemi erőnek teljes feláldozása árán lehet csak maradandó eredményeket biztosítani. A vallásos meggyőződést nélkülöző tanítóságból toborozza katonáit az istentelen és hazátlan szociálizmus nemcsak a külföldön, hanem — sajnos — már nálunk is. És akik naivságukban azt hitték, hogy a hazátlan szociálizmusnak a magyar tanítóságra nincs hatása, azok a legközelebbi jövőben szomorú csalódásra fognak ébredni. A jelek már mutatkoznak. Azért azt hiszem, tisztelt Országos Bizottság, hogy igen rossz szolgálatot tesznek a nemzeti ügynek mindazok a politikusok, kik a vallás-erkölesi alapon berendezett tanítóképzők megszüntetését sürgetik, de még rosszabbat azok a tanítók, akik folytonosan fölélel kacsintgatva, különböző címeken az egész vonalon való államosítás mellett harcolnak. Ezek nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy a forradalmi szellem, a nemzetellenes irányzat, a felforgató törekvés a vallásos meggyőződés

sziklafalán török meg leginkább. Először a vallást kell megdönteni, azután jön a többi, hangoztatja a szociáldemokrácia. És ezt az elsőt a vallás-talan tanítóság segítségével akarja megvalósítani. Ezért kell hangsúlyozni, tisztelt Országos Bizottság, mindenkiféle a tanítóképzés vallásos szellemét, erkölesi alapját, bármilyen jellegű tanítóképzőről legyen szó. Kell annyi is inkább, mert a magyar tanítóság egy igen nagy része olyan képzőkben nevelődik, amelyekben a vallásos meggyőződés biztosítása nem a rendszerből folyik, hanem egyes embereknek sokszor megkötött jóakaratótól függ. Az állami tanítóképzők belső életét a vegyes nevelési rendszer jellemzi, amely szerint katolikus, protestáns, unitárius, óhitű, zsidó növendékek közösen nevelődnek, állítólag egymás vallásos meggyőződésének teljes tiszteletben tartásával, tulajdonképpen pedig az egységes vallásos vezetés teljes hiányával. Ez nem akar vád lenni az állami intézetek ellen, hanem egyszerű konstatació egy olyan ténynek, amely nem annyira az állami képzők hibája, mint inkább azon rendszeré, amelynek terhe alatt nyögnek. Lehetetlen ugyanis be nem látni, hogy ilyen nevelési rendszer mellett egységes világnézet, egységes erkölesi felfogás meg nem valósítható. Enélkül pedig a népnevelői hivatás lelkiismeretes teljesítése igen gyenge alapon áll; mert régi igazság, hogy a nevelésnél, a valódi jellem képezésénél nem az dönt, mit tud a nevelő, hanem mit tesz és milyen lélekkel teszi.

A második alapelv a tanítóképzők értelmi munkájára vonatkozik és azt mondja, hogy *a tanítóképzés legyen szakirányú, a tanítóképzők legyenek szakiskolák.* E tekintetben az elmélet és a gyakorlat között sajátos ellentét van. A pedagógiai közvélemény ugyanis úgy nálunk, mint a külföldön folyton sürgeti a tanítóképzőknek pedagógiai szakiskolákká való átalakítását, ezzel ellenkezőleg a tényleges gyakorlat az, hogy a tanítóképzés az általános műveltségnek és a szakképzésnek olyan keveréke, mely a képzők szakjellegét teljesen elhomályosítja, szakszerű munkáját pedig megbénítja. Nem hiszem, hogy van Magyarországon még egy iskolafaj, mely növendékeit oly sokféle ismerettel és az ismeretek olyan tömegével terheli, mint a tanítóképzőintézetek; aminek természetes következménye a fölületes tudás és a ki nem elégítő szakképzettség.

Ez a legközelebbi oka annak a jelenségnek, hogy a képzőintézetek munkájával jóformán senki sincs megelégedve, sem az, aki a tanítóban magasabb műveltséget keres, sem az, aki belezett szaktudást vár; mert bármennyire hangsúlyozza is a tanügyi kormány az új tanterv életbeléptetését kísérő rendeletében, hogy az új tanításterv jellemző vonása a képzőintézetek szakjellegét minél határozottabban kidomborítani és hogy a tanítóképzőintézet a többi szakiskolától különböző olyan önálló szakiskola, amely-

nek tanulmányi rendjében a közműveltségi tárgyak ép oly lényegesen hozzátartoznak a hivatás-szerű kiképzéshez, mint a pedagógiai tantárgyak és a tanítói gyakorlat», a valóság mégis az, hogy a közismereti tárgyak sokasága az új tantervben sem engedi a képzés szakszerűségét érvényesíteni. A szakműveltség ma sem áll sokkal erősebb lábán, mint azelőtt. Ebből magyarázható azon káros jelenség, hogy a képzőintézetből kikerült fiatal tanítóság a sokféle és egymástól elütő ismeretek között vagy nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem képes tájékozódni. Sokat és sokfelét tanul össze-vissza, de nem nyer olyan szilárd pontot, amely körül ismereteit csoportosíthatná, nem nyer olyan határozott irányt, amelyen az önállóság biztos lépteivel haladhatna. Meg kell tehát változtatni azt a rendszert, mely egy szakiskolának hirdetett intézetben az általános műveltségnek olyan tág teret enged, hogy mellette a szakismereti tárgyak alig jönnek számításba és annak a tudománykörnek kell domináló szerepet juttatni, mely a tanítót tanítónak teszi és a tanító működését a műveltség tartalmának változásai között is mindig és állandóan jellemzi. Általános műveltségre, még pedig a kor színvonalán álló műveltségre a tanítónak föltétlenül szüksége van, mert hiszen neki kell a nép legszélesebb rétegeiben elhinteni azokat az ismereteket, amelyeket a kor szükséglete kíván; de ebből nem következik, hogy e műveltség anyagát a képző-intézet nyújtsa, vagy hogy benne túlnyomó helyet foglaljon el. A népiskola tanítóját nem a reáltudományokban való kisebb-nagyobb jártasság teszi jó tanítónak, hanem az az alaki képzettség, amelyet a tanítói szakműveltség nyújt, amely egyrészt a tanítói hivatás teljes átérzését és nagyrabecsülését eszközöli, másrészt az egyéni rátermettséget egészen a népiskola szolgálatába állítja.

Készakarva hangsúlyozom, tisztelt Országos Bizottság, a tanítói szakképzettséggel kapcsolatban a népiskola szolgálatát, mert a tanítóképzés reformját sürgető hangok között két véglelet tapasztalok. Az egyik a tanítói állás tekintélye, a politikai befolyás emelése, az anyagi helyzet javítása és több ilyenféle, a pedagógiával össze nem függő okok alapján a tanítóképzést oly magas színvonalra akarja emelni, mely a népiskolai oktatás céljával és mértékével sehogy sincs arányban; a másik pedig a gyakorlati élet sokféle szükségleteire való tekintettel annyira bele akarja a tanítóképzést ezekben a szükségleteknek a szolgálatába állítani, hogy ezen cél mellett a tulajdonképeni tanítóképzés egyszerűen eltűnik. Én egyik végleletnek sem vagyok barátja.

Azt tartom ugyanis, hogy a tanítóképzés nem önmagáért, hanem a népiskoláért van, azért a tanító legyen a népiskoláé. A tanítóképzés szükséges reformjának alapelvét tehát nem abból a szempontból tekintem, mit kíván a tanítói státus érdeke, hanem mit kíván a népiskolának,

mint a kulturális haladás alapvető intézményének az érdeke és mi válik annak javára. Az anyagi helyzet javulását a népműveltség fejlődése és ennek révén az iskola nagyobb befolyása ugyanis magával fogja hozni. De a másik véglelet tekintve, azért is óhajtom, hogy a tanító legyen a népiskoláé, mert olyan törekvést is látok, mely a tanítót a most széles mederben megindult és nagy arányokban folyó társadalmi munka számára akarja lefoglalni. Tagadhatatlanul nagy igazság van abban a mondásban és igen tetszetős elv, hogy a tanító legyen valódi tanítója, igazi vezére a népnek ne csak az iskolában, hanem különösen abban a nagy gazdasági harcban is, melynek a népek hatalmi versenyében ma döntő szerepe van; de azért nem szabad azt gondolni, hogy a tanító főhivatása a társadalmi mozgalmak vezetése és a gazdasági fejlődés irányítása és nem szabad azt hinni, hogy a tanítóképzésnek föladata a gyakorlati élet ezerféle és mindig változó igényeit kielégíteni. Éppen nem! Ilyen ezermestereket nem produkál semmiféle intézet a világon. Magam is vallom, hogy a tanító működése nem szorítkozhatik pusztán az iskola szűk falai közé, de azért nem helyeslem azt az irányt, mely minden társadalmi baj orvosságát a tanítóképzésben keresi, mert a tanító tulajdonképeni és főműködési köre az iskola, a társadalom pedig csak annyira, amennyire az iskola hatása benne folytatódik. Legyen tehát a tanítóképzőintézet igazi szakiskola, még pedig olyan szakiskola, amely sajátos és jellegző hivatását nem vesztegeti el mellélcélok szolgálatában.

Mindennek dacára mégis van egy tér, tisztelt Országos Bizottság, amelyen a tanítóképzést a legteljesebb mértékben igénybe óhajtom venni. Ez a nemzeti szellem hathatós szolgálata. Azért harmadik alapelvül azt állítom föl, hogy *a tanítóképzőintézetek a nemzeti szellem központjai legyenek*, olyan középpontok, amelyekből ne pusztán a magyar nyelvet beszélő és tanítani tudó tanítók kerüljenek ki, hanem a nemzeti érzés törhetetlen bajnokai, akik át vannak hatva attól a meggyőződéstől, hogy ezen a földön csak egy törekvésnek van jogosultsága: a régi magyar keresztény kultúrának terjesztése és tökéletesítése és el vannak határozva, hogy életüket ennek a szellemnek szolgálatára szentelik. Amely intézetnek nem ez a szellem a vezérlő csillaga, annak nincs helye a magyar közoktatás szervezetében. Oly igazság ez, tisztelt Országos Bizottság, és a nemzeti élet olyan elemi követelése, amelynek hosszas bizonyítgatásával foglalkozni gyöngítése volna magának az elvnek. Azért a bővebb igazolás mellőzésével szerény előadásom lényegét röviden összefoglalva, újra hangsúlyozom, hogy a nemzeti szellemben vezetett és pozitív keresztény alapon álló szakképzettség teszi a jövő tanítóképzésnek egyedül elfogadható programját.

Guzsvenitz Vilmos.

EGYESÜLETI ÉLET.

A kassavidéki róm. kath. tanítóegyesület közgyűlése. Kis, de lelkes gárda gyűlt össze Kassán a kath. legényegylet nagytermében, hogy lerója a hála és szecetel adóját egykori elnöke, jelenleg díszelnöke *Tomeszó* Alajos ny. prépost iránt s megállapítsa programját a jövő évre. A kassavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjai majdnem teljes számban jelentek meg a közgyűlésen. A közgyűlést *Fischer Antal* esperes új elnök nyitotta meg, ki megköszönve a belé helyezett bizalmat tartalmas beszédben körvonalazta a teendőket, melyek az egyesületre várnak s a melyre az egyházmegye összes róm. kath. tanítói egyesíteni szükséges. Majd átadta a szót *Szélig Jenő* egyleti főjegyzőnek, ki szép beszéddel méltatván a lemondott elnök *Tomeszó* Alajos ny. prépost hervadhatatlan érdemeit, átnyújtotta az egyesület tagjainak arcképét, mint hálájuk és szeretük maradandó jelet. Az ünnepeit díszelnök meghatottan köszönte meg a figyelmet s biztosította az egyesület tagjait, hogy benne mindig őszinte jó barátot fognak találni, ki szívvel-lellekkel küzd érdekeik mellett. A kitűzött pályadíjakat *Szélig Jenő* és *Hován Endre* nyerték el. A pénztári jelentés szerint az egyület bevétele 1977 kor., kiadás 80 kor., tiszta vagyon 1297 kor. A könyvtár állománya 143 mű 2,6 kötetben. Az új pályafutót kitűzése után *Hován Endre* a tanítói nyugdíjtörvény módosítására vonatkozó javaslatot terjesztett elő, melyet többek hozzájárulása után némi módosítással elfogadtak. Ugyanesak megállapodás történt a pályamunkák beterjesztési módjára nézve is.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaterve érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalósággal és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Sarjad a vetés! Nincs fölemelőbb, megnyugtatóbb tudat annál a tapasztalatnál, hogy a fáradságos munkával elvetett ép mag termő talajra hullott. Számátalan biztató jellel találkozunk a Tanítók Évkönyvéből szertaradó eszmék megfogalmazásának, nagyraövesének. Itt közzük *Lasányi János* kartársunk szép sorait, melyek sok ezer tanítónak érzelmeit, lelkesedését híven tükrözik vissza: «A Tanítók Évkönyve» c. mű — mely a Szent-István-Társulat áldozatkészsége folytán csekélységemnek is megküldetett — méltán soroltatik az elsőrendű művek közé, mert egy szellemi faklya annak minden cikke, egy a lelket s annak minden tehetségeit felvillanyozó aram, melyet egy hivatásának magaslátán s a tudományok tárházával ékeskedő lánglelkű és szentéletű püspök — egy, a társadalmi kérdéseket teljesen ismerő kanonok-képviselő fejlesztenek több jóhírű íróval együtt. Átolvasva az egyes és valamennyi cikket, nagyon nehéz megítélni, melyik remekebb? Remeke az mind a magyar kath. irodalomnak. Ahol *Prohászka* — ez az Istenről megáldott Krisztusi Apostol — vezet, ott csak szép, magasztos és lelkesítő eszme, cikk és tett lehet. S mondhatom, koldus, elhagyatott, kapkodó lélek az a kath. vallású tanító, kinek asztaláról hiányzik e művecske, mely a gyengét hatorítja, az erőseket lelkesíti. *Hálával áldozom a Szent-István-Társulatnak nemes áldozatkészségeért s viszonossal ígérem, hogy ezután is a legnagyobb odaadással, tetteikkel iparkodom a Társulat érdekében munkálkodni.* Fogadja azért ismételt hálás köszönetemet a Társulat vezetésére, mely után maradtam Tótyujfaluban, 1908. nov. 3-án, tisztelettel *Lasányi János* tanító, a Szent-István-Társulat r. és p. tagja.

Pásztorjátékok. Népünk legkedvesebb ünnepe a karácsony, a Megváltó születésének a napja, az emberiség legnagyobb öröme. Népköltészetünk sok komoly és bohókás szindarabot őrzött meg ez ünnepélyről, a kis Jézus születését, az angyalok kijelentését, a keleti királyok és a pásztorok hódolatát faluhelytől most is mind-egyre bemutatják. Azonban a vallásos játékok sok időtelenséget is kevernek itt-ott s a régi darabok már oly ismertek, hogy azokat a négyéves gyerek is könnyű nélkül tudja már. Hogy e téren is újat adjon a Szent-István-Társulat, több mint két tucat ilyen karácsonyi játékokot nyomtatott, melyek mind alkalmasak a színi előadásra s mulattatva terjesztik a vallás magasztos eszméit. Ilyenek: *Szabó Jánosnak a Betlehemi baktek* (Népirat 187. Ára 24 f.) és *A megkerült gyermek* (Népirat 219. Ára 24 f.) című karácsonyi pásztorjátékai, melyekben mindenütt szép dalok vannak, teljes kottával, harmóniumkíséretre irt zenével, kiválóan arra való, hogy a tanító betanítsa az iskolásoknak és csekély költséggel elő is adják az iskolában ezeket. *Barta István Betlehem* (Népirat 179. Ára 12 f.) című pásztorjátéka; *Erdősi Károlynak, a Szent-István-Társulat igazgatójának, Angyalzúvek karácsonya* (Népirat 200. Ára 12 f.) című karácsonyi képe, melyben a gazdagok angyala, szegények angyala és a szenvedők angyala vetélkednek abban, hogy az embereket miként tegyék boldoggá; *Lábay Gyulának A kis Jézus ajándéka* (Népirat 231. Ára 12 f.) karácsonyi színműve; *Domonkos István Pásztorjátéka* (Népirat 215. Ára 20 f.); *Pap bácsi* nevű szorgalmas ironak egész sereg kis színműve, melyek címei: *Betlehemi asszonyok* (Népirat 190. Ára 8 f.), *Három királyok* (Népirat 191. Ára 10 f.), *Karácsonyest* (Népirat 188. Ára 8 f.), *Aprószentek* (Népirat 192. Ára 12 f.), *Itt a Miklós* (Népirat 189. Ára 8 f.); *Herczegh Péternek A bűnbánó fiú* (Népirat 214. Ára 10 f.) című karácsonyi pásztorjátéka s *Oppitz Sándor* három kis színműve: *Békesség az embernek* (Népirat 139. Ára 6 f.), *A bűn büntetése* (Népirat 123. Ára 8 f.) s *A pogány megtérése* (Népirat 124. Ára 6 f.).

Bodnár Gáspár: Az iparostanoncok vallásoktatásáról. Vezérkönyv az iparostanoncok vallásoktatásához. Második kiadás. Ára 3 korona. Minél fenyegetőbb lesz a szociáldemokrácia hatalma, minél nagyobb tömegeket kerít hálójába az istentagadás és hazállanság, annál jobban érezzük a tanoncok nevelésének és tanításának fontosságát s annál inkább megcsinálni társadalmunk e nevelés és tanítás körül elkövetett mulasztásokat és hibákat. Mikor a szociáldemokrata agitáció napról napra növekvő gondot fordít az «ifjú munkások» szervezésére, a keresztény munkának s az ebben mindig eljárázó katolikus gondoskodásnak is fokozott erővel és intenzitással kell végbemenni. A munkában természetesen legfontosabb a *mikéntnek* kérdése, mert okos, körültekintő módszerrel könnyen lehet boldogulni még teljesen elveszettnek hitt területeken is. E tekintetben igen becses útmutatásokkal szolgál *Bodnár Gáspár* könyve. Első részében az iparostanoncok oktatásának elméleti részével végez. Megállapítja az oktatás feladatait, az azt előmozdító és hátráltató körülményekkel szemben való viselkedést, a tananyagot s a részletes tantervet, a második részben pedig az első rész elvei szerint készült próbaelőadásokat közöl. Gyakorlatlan kezdők nem lehetnek eléggé hálásak szerzőre és hasznos munkájáért, de a tapasztalt hitoktatók is nagy haszonnal forgathatják. 3 koronáért megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

Kárpáti Endre: Cselédotthon. Ára 16 fillér. Népirat 266. száma. Német birodalmi és osztrák példák alapján igen ügyesen és meggyőzően bizonyítja e kis füzet a cselédotthonok hasznos és szükséges voltát. Kimutatja, hogy cselédre és gazdára egyaránt mennyi anyagi és erkölcsi haszonnal jár a cselédotthonok működése s e kimutatásával hathatósan érvel ilyenek föllátása mellett.

A Szent-István-Társulat pártoló tagsága. Tanul- ság és lelkesítés dolgában egy magyar irodalmi vállalatnak kiadványai sem vetekedhetnek a Szent-István-Társu-

lat népies pártoló tagságának könyveeskéivel. Az idén pompásan szerkesztett naptárt, hasznos gazdasági és természettudományi munkákat és egy szentek életét kap- tak két koronájukért a pártoló tagok. A közműveltség terjesztésének, az előítéletek irtásának, a vagyonosodás- nak s a közszereplésre képesítő polgári erényeknek valóságos iskolái e füzetek. Az egyszerű s esetleg el- kabitott emberek világnézete teljesen átalakul hatásuk alatt, de tanulhat belőlük a műveltebb elem is. Papok, tanítók s egyáltalában a néppel érintkező intelligencia megbecsülhetetlen szolgálatot tehet a keresztény Magyar- ország megvalósítása ügyének a pártoló tagság terjesz- tésével. Minden eladott könyv egy-egy új párhívet, vagy a régi hívek felbuzdítását, tette sarka-ását jelenti.

Az iskolán kívüli nevelés. *Göndör Ferenc* népiskolai igazgató érdekes tanulmányt írt a fenti címen, amelyben főképen a nép gazdasági tudásának fejlesztését tartja szükségesnek. A füzet ára 50 fillér, megren- delhető a Szent-István-Társulatnál.

Új zeneművek. *Hóós János* nyug. áll. tanítóképez- dei zenetanár *Mária országa* címen 27 remekszép szer- zeményt adott ki, melyek mindegyike két énekhangra és zongora vagy harmonium (orgona) kíséretre van hang- jegyezve, Szerző művével nemcsak szaporítja a vallásos dalok számát, hanem úgy az egyházi irodalom, mint a magánjátékoság terén újat és eredetit, ugyszólván úttörőt és valóban meglepő szépet nyújt. E mesteri és elbájoló Mária-dalokat — melyekben a dallam szárnyalásával a szöveg fenkölttsége párosul — tanító és kántor kartá- rsainknak a legmelegebben ajánljuk. Ára aránylag olcsó: 5 korona, megrendelhető a szerző címen: Temesvár- Gyárvaros. — *Két eredeti magyar dal* címen adta ki csinos szerzeményeit *Brenner Tivadar* kartársunk; szöveg és dallam egyképen sajátja. Ára 1 korona, megrendelhető szerzőnél: Püspösabán.

Felhívás a könyvkiadókhöz. A Szent-István-Tár- sulat a közel jövőben egy nagy hiányt igyekszik helyre- pótolni: *kath. tanítói könyvtárjegyzéket* állít össze és ad ki. A könyvtárjegyzék minnél teljesebbé tétele szempontjából felkéri a könyvkiadókat, valamint a ma- gánkiadókat, hogy alkalmasnak vélt kiadványaik egy- egy példányát szíveskedjenek *ingyenesen és lehetőleg hűdeltalanul* megküldeni a Társulat igazgatósága (Buda- pest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) címére, ki azokat bírálatra fogja kiadni s ha alkalmasak, az esetben az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által jóváhagyott, hivatalos könyvtár- jegyzékbe felvételi és közrebocsátja.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezé- seket jutányosan és előnyös fizetési felté- telek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Tár- sulat könyvkiadóhivatala és könyvkeres- kedése r. t. Budapesten.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács koszoruja. *Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly* apát, mint az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöke, vasárnap a délutáni vonattal — halottak estéjére — Nagyváradra érkezett, hogy letegye egykori elődje, a megboldogult *dr. Stein- berger Ferenc* sirja fölé az e napon felszentelt Steinberger- kápolnában a Tanügyi Tanács koszorúját. A kegyeletos aktusnál résztvett: *Felser Antal* felsz. püspök élén a Kath. Tanügyi Tanács, illetve az orsz. bizottság küldött- sége. A kápolnában elhelyezett emléktáblánál számos jelenlevő előtt: *dr. Szentgyörgyi Jordán Károly* a követ- kező megható beszédet mondotta: Halottak estéjén sokan járnak a temetőben azok, kik hisznek, remél- nek és szeretnek. Eljöttünk mi is az Országos Katho- likus Tanügyi Tanács nevében és a magy. kath. tani- tók képviselőit, hogy lerójjuk kegyeletünket *Stein- berger Ferenc* iránt és koszorút tegyünk sirjára, amely

föle borul az immár megáldott gyönyörű szép kápolna. A virág elhervad, a koszorú elenyészik, megsemmisül az idők folyamán, mint minden, ami mulandó a világon. De az a tisztelet, szeretet, kegyelet és hála, amellyel a magy. kath. tanítóság a *Steinberger Ferenc* emléke iránt viseltetik, az nem fog elhervadni, nem fog elenyészni: amíg csak egy magyar kath. tanítónak dobogni fog a szíve. Leteszem e koszorút sírodra, legyen esendes, békés nyugodalmad és legyen boldog, örvendetes feltá- madásod a jó Isten atyai ölében. Adj Uram örök nyu- godalmat neki és az örök világság fényszedjék neki. Nyugodjék békességben. Amen. A megható beszéd után a Miatyánk, Üdvözet és a holtakérti ima mondatott el, s erre a kegyeletos aktus véget ért. Másnap reggel 9 órákor ugyanitt a megboldogult *Steinberger Ferenc* *Szentgyörgyi Jordán Károly* szentmisét olvasott s ezen a Tanügyi Tanács képviselője szintén megjelent.

A temetési bucsuztatásokkal való visszaelés. Az *Egyházi Közlöny* legutóbbi számából vesszük át e közleményt, melynek nézeteit — ha nem is osztjuk mindenben — figyelemreméltónak és megbeszélésre érdemesnek tartjuk. «Szép szokás, különösen faluhelyen, hogy a halottakat kegyeletből a temetési szertartások alkalmával eibucsuztatják. Mintegy a halottat akarják utóljára hallani a kántor bucsuztató énekében. Ez ellen senkinek sem lehet kifogása. De van itt egy körülmény, amely különös figyelmet érdemel. Különösen az alföldi faluhelyeken a bucsuztató annyira elfajult, hogy komoly rendszabályozást igényel. Elhúzzák egy, sőt másfél óráig is magát a bucsuztatót; a legutolsó és legkisebb roko- nokat is szerepeltetik, sőt még gyermekeket is, akik még beszélni sem tudnak, a gyászoló közönség elé állítanak. Megtörténik, hogy a kántortól kiénekelte gyer- mek a porban fekszik, mikor a kántor érzelgős szavak- ban ad kifejezést intenzív fájdalomának. Annyi komikum, annyi visszaelés az egyház intencióival, a temetési szertartásoknál komoly visszatetszést kelt. Mert sokszor a komikus nevek említése, a rokonok hajlongása nem felel meg az egyház szellemének. Miért is óhajtható volna, hogy az illetékes egyházmegyei hatóságok ebben a tekintetben egyöntetűség kedvéért szabályt, illetve rendeletet adjanak ki. Igaz, hogy a kántorok talán a jobb stólától ezáltal elesnek; de nem lesz a nép között, no de még maguk a kántorok között sem az a balhít, hogy a bucsuztató a temetési szertartás leglényegesebb része. A beszterelés, az egyházi szertartás lassan másod- harmadfokú szerepet kezd játszani. Szíves véleményezés és hozzászólás végett teszem meg ezen észrevételemet». Mi is készséggel nyitunk tért az ügy megbeszélésére.

Kiváló tanferfiak kitüntetése. A kanonok kine- vezéseknél ez alkalommal a királyi kegy két kiváló tanferfiának tevékeny munkásságát jutalmazta: *Machovich Izidor* apát és *Koperniczky Ferenc* esperesben. *Machovich* Izidor mint a rózsvoivi egyházmegye főtanfel- ügyelője nagy szeretettel gondozta mindig a katolikus iskolaügy és tanítóság érdekeit. Mint a Katolikus Tani- ügyi Tanács buzgó tagja is sok érdemet szerzett, külö- nösen a nem magyar ajkúak tantervének készítésénél gyümölcsöztette gazdag tapasztalatait a közügy javára. *Koperniczky* Ferenc mint egyházkerületi tanfelügyelő sok éven át adta fényes tanúbizonyosságát, hogy a tanítók igaz barátja, legutóbb a «Népnevelő» is közölte egy nagyérdékű cikkét az olvasás tanításáról. Hiszünk, hogy a fényes állásokban is szeretettük tárgya lesz: a kath. iskola, azért igaz benső örömmel kívánunk sok Isten áldást. Ad multos annos! Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége mindkét kitüntetett tanferfiút üdvözölte s ez üd- vözlésre *Machovich* Izidor apát-kanonok a következő leve- let intézte *Ember Károly* lovag elnökhöz: «Az őszinte tisz- teleten alapuló hála érzélem szállotta meg lelkemet akkor, amidőn Nagyságodnak a királyi kegy személyemre való áradása alkalmából az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsnak nevében hozzám irányított megtisztelő sorait vettem, kiolvasván belőlük annak szíves üdvökívatait. A meg- hatottság érzelme mondom szállott meg, mivel a méltató sorok egy országos és katolikus testületnek tolmácsai lévén, súlyuknál fogva messze túlszárnyalták a többi —

bar egyenkint is szerfelett beeses — jóakaróim nyilvánításait. S éppen ez lesz jövőben azon bűvös erő, amely ösztökéli fog további tevékenységre szentegyházunk s édes hazánk kath tanügyének kitaró ápolására s feviragoztatására.»

A fűtetlen iskola. Bácsföldváron nem akarták fűtetlen a községi iskolát. Egyik tanító, hogy az előadást ne kelljen megszakítania, maga fűtetelt s amikor a község a benyújtott számláját kifizetni nem akarta, beporította a községet. Az obecsei járásbíróság Bácsföldvár községet elítélte és kötelezte, hogy 15 nap alatt a tanítónak fizesse meg a 315 koronát a fűtőanyagért. De a község magának is alaposan befűtött, mert a tanító járandóságán kívül még 156 kor. 20 fillér perköltséget is meg kell fizetnie.

A tanítónő férjhezmenése. A fumei rapprenzentanza nemrég foglalkozott azzal az elutasító véleménnyel, amelyet az iskolai tanács terjesztett elő Paicurich bizottságnak a tanítónők férjhezmenése dolgában tett indítványára vonatkozólag. Több felszólalás után eldöntötték Paicurich indítványát, amelynek értelmében a fumei városi tanítónők nem mehetnek férjhez.

Szerkesztői üzenetek.

N. J. Konyha. A miniszteriumban rengeteg anyagot kell feldolgozni, azért a késedelem. Megsürgöttük. Erdeklődő. 4 tagból álló tanítótestület egy képviselőt választ az iskolaszékbe s ez a testület által saját kebeléből választott tagja képviseli a testületet. E tisztségre a testület bármely tagja, tehát a főtanító is megválasztható. — **Sz. J. Jak.** Velítő gép rendelhető Marsz és Mereinél Budapest, VI. Aradi-utca 63. — **K. M. Alsoszentmarton.** 1. Tudakolja meg, mi okból maradt el az időszerűt a kitüntetés: ebből azután következtetést vonhat a jövőre. Előjegyezni erre nem szoktak ott senkit. A tanfelügyelőnek új előterjesztést kell tennie ebben az ügyben. 2. Már hogy felelőzhetné meg az ügyet, ha a közig. bizottság úgy dönt, amint ön azt saját beadványában kérte? 3. Kérni lehet, de nem hiszünk, hogy eredménnyel járjon. — **Komaromi.** Hogy specialisan az esztergomi egyházmegyének van-e olyan utasítása, mely szerint az osztálytanítónő a férfitanítók osztályaiban is kötelezhető a kézimunka tanítására, erről nincs tudomásunk. Az illető egyházmegyei főtanfelügyelőség megadja a főlvilágosítást. Azonban általában igenis kötelezhető erre a megszabás heti tanórák számán belül, a jelen esetben pedig megválasztásakor magára vállalta e kötelezettséget. — **K. S.** A 12-ik életévét tanév közben betöltő gyermek az esetben felvehető az ismétlőiskolába, ha hatéves kora előtt véteztett föl az első osztályba s így már 12 éves kora előtt elvégezte a hat évfolyamot, máskülönben nem. Ekként minikét hivatkozott álláspont helyes. — *Több levélre a jövő számban.*

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A kisgyarmati (Hont m.) róm. kath. iskolaszék a II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: lakás, mely két szoba, konyha, kamra, pince és padlásból áll;

a hitközségtől 100 kor. fizetés és 20 korona kertilletmény; az államtól 900 kor., mely a választás jóváhagyása után fog kiutaltatni. A választás nov. 12-én lesz, mely határidőig a felszerelt kérvények főt. *Stampay Ferenc* plébános úr címére küldendők. Az iskolaszék. 588 2—2

A jókai róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik, melyre csak férfitanítók pályázhatnak. Javadalma: bútorozott szoba fűtéssel és 800 kor. Az 1000 koronára való fizetésekiegészítés kérelmezve van. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvények november 15-ig *Olgay Béla* plébánoshoz küldendők Jókára (Pozsony m.). 604 1—1

A kolosnémai (Komárom m.) ujonnan szervezett róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: egy szoba s egy előszobából álló lakás. 1000 korona fizetés, melyből 900 korona államegély. Fűtésre 40 korona. Kötelességei: egyik tanteremben önállóan tanítani, ismétlősöket oktatni s a kántori teendőkben segédkezni, szükség esetén azokat önállóan végezni. Férfitanítók, felszerelt kérvényeiket nov. 14-ig bezárólag *dr. Szöke Kázmér* komárom-csicsói plébános úrhoz küldjék. Választás 15-én lesz. Az állás azonnal elfoglalható. *Feisthammel Adám* kántortanító. 601 1—1

A lemondás által üresedésbe jött báhonyi róm. kath. elemi iskolai II. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 620 kor. államegély, 180 kor. Báhony község pénztárából, 4 meteről fa, melyből az iskolát is fűti. Lakása egy szoba, konyha, kamra, megfelelő kert. Pályázati határidő nov. 15. A folyamodványok az iskolaszékre címezve nagys. *Ernyei Lajos* apát-plébános, ker. espereshez küldendők Modorba. Az állás azonnal elfoglalható. 595 1—1

A kirvai (Esztergom m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állás üres. Javadalma: 1000 kor. készpénz, természetbeni lakás. Pályázók kérvényeiket küldjék *Hermán József* tanfelügyelő alespereshez Esztergom-Bajnára. Határidő nov. 10. Pályázhatnak nők és férfiak. Német nyelv tudása szükséges. 598 1—1

Egri érseki megye.

A balmazujvárosi kántortanítóságra pályázati nyitattik. Javadalmazása: háromszobás lakás melléképületekkel, 978 □ öl udvar és kert, 24 kataszt. hold föld nyolc legelőilletménnyel, jelenleg 1500 kor. haszonbérértékben Munkaváltság 168 kor. Kegyraságtól 210 kor. Stóla 400 kor. Kötelessége a kántori teendőknél kívül az I—VI. osztatlan fiúiskola vezetése. Sajátkezűleg irt pályázatok kántortanítói oklevéllel, működési bizonyítvánnyal, keresztlevéllel, esetleg házassági kivonattal felszerelve j. hó 17-ig *Pápay Lajos* lelkész, iskolaszéki elnök címére küldendők. Ugyanezen napon d. e. 10 óra-kor próbaéneklés. Állás azonnal elfoglalható. 613 1—2

Erdélyi egyházmegye.

A szekelyszentkirályi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme 100 kal. 6szí, 100 kal. tavaszi kepe, 40 terü kemény tűzifa, 100 kor. ospora a szentmisaalapítványokból, 20 kor. a rendes stóla, 2 hold szántó és kaszáló, kertilletmény, a község pénztárából 800 koronának kamatja, államegély 428 korona és megfelelő korpótlék. Kötelessége a rábizandó mindennapi és ismétlőiskolások tanítása, a fiúiskola kezelése és mindennemű kántori teendők végzése. Pályázati határidő nov. 22, mely napon — esetleg a közbeső vasárnapokon — a pályázók próbára megjelenni kötelesek. A megválasztandó kántor 240—300 korona mellékjövödelemre is számíthat. *Tamás István* plébános, iskolaszéki elnök. 603 1—2

Győri püspöki megye.

Bana (Komárom m.) róm. kath. iskolájánál az osztálytanítónak előlépése folytán ezennel pályázat hirdetik. Fizetése: 100 kor. hitközségtől, 900 kor. államszegély havi előleges részletekben; szép butorozott szoba téli tüzelővel. Kötelessége: I—II. osztályt vezetni, ismétlőket fölváltva tanítani, kántorságban segédkezni. Csak nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Győriött végzetek előnyben Kérvények az iskolaszék elnökségéhez küldendők *november 12-ig*. Állás azonnal elfoglalandó.

610 1—1

Kassai egyházmegye.

A **tarcaszentpéteri** kántortanítói állásra *nov. 17-ére* pályázatot hirdetek. 1. A hivatól kap 600 kor. 10 kat. hold elsőosztályu föld bérösszege 480 kor. Párber 7 köb. rozs 80 kor. stóla 40 kor. két szobából álló lakás és gazdasági épület. Személyes megjelenés megkivántatik. *Kruszlik István* esperes-plébános. 489 2—2

A **sárostapolcsányi** róm. kath. tanítói állomásra a választás előre nem látott akadályok miatt nem november 17-én, hanem *nov. 21-én* lesz megtartva. 606 1—1

A **felsővadászi** (Abauj m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 18 hold szántóföld és rét használata. Államszegély: 410 kor. és ötödeves korpótlék. Párber, stóla és alapítványokból 200 korona. Lakás egész új és kert. Választás próba útján *november 16-án*. Állás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok Szikszóra, *Telegdy István* esperes úrhoz küldendők.

615 1—1

A **felsőnovaji** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 11 kat. hold 64 ööl szántóföld, 1494 ööl rét, 1424 ööl legelő, 640 ööl kiserésben beültetett szőlőföld. Párberből körülbelül 10 köböl rozs. Stóla és alapítványi misékből körülbelül 64 korona. Tandij 324:66 kor. Államszegély az 1907. XXVII. t. cikknek megfelelőleg. Van megfelelő lakása és kertje. Az ismétlőiskolasokat minden díjazás nélkül tartozik tanítani. Kellőképen felszerelt kérvényeiket *november 20-áig* küldjék be *dr. Vajó József* plébános címére Felsőnovaj, u. p. Garadna (Abauj-Torna m.). Tájékoztás céljából megjegyzem, hogy a Garadnának nevezett vasuti állomás Felsőnovaj végén van. háromszáz méternyire az iskolától. 618 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Nyitrazerdahelyi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazása utólagos negyedévi részletekben 705:96 korona készpénz. 80 korona tandijból. két kat. hold 460 ööl szántóföld élvezete, hasznóértéke 120 korona, 9 ööl tűzifa, ebből három iskola-fűtésére. Javadalmazási jegyzőkönyv szerint 198:86 kor. pótoltatik. Lakása: két szoba melléképületekkel, kis kert. Kötelessége mindennapi és ismétlőket tanítani, kántoriakat végezni, harangoztatásról gondoskodni. Tankötelesek száma: 40. Választás napja *november 15*. Személyes megjelenés előnyös. Költözködés önköltségen. *Fiebig Alajos* plébános. 600 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **sombereki** (Baranya m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *november 18-ig*. Javadalma hitközségtől: 680 korona, két szoba, kert, konyha, kamra pótlására 120 korona, egy butorozott szoba téli fűtéssel, államszegélyből 287 korona. Kötelessége: a rábizandó osztályok vezetése, az ismétlősök oktatása, a kántoriakban díjtalanul való segédkezés, esetleg helyettesítés, miért csak a kántoriakban kellő jártassággal bíró férfitanító pályázhatik. *Iskolaszék*.

621 1—1

Pogány (Baranya m.) róm. kath. főközségem kántortanítói állomására újból pályázatot hirdetek. Jövedelme az 1893. évi összeírás szerint föld-, készpénz- és terményben 1159 korona. Határidő *november 15*. Választás november 16. Németiben. Horvát nyelv ismerete szükséges. *Márton Márton* isksz. elnök. 608 1—1

Ozorán (Tolna m.) a róm. kath. elemi iskolánál az üresedésben lévő VII. sorszámú férfi-osztálytanítói állásra *november hó 14-iki* határidővel pályázat hirdetik. Javadalma: államszegéllyel 1000 kor., lakber 100 kor. és kerületmény. Kötelességei az iskolai szabályrendelet szerint. *Pintér Károly* plébános, elnök. 619 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az **ipolytarnóci** kántortanítói állás betöltésére *november 15-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: államszegély 128 kor., tandij 110 kor., termények 377 kor., párberpénz 23 kor., tűzifa 120 kor., 6 hold föld és rét 72 kor., munkaváltság 70 kor., stóla 100 kor. Természetbeni lakás és házikert. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények plébánoshoz Litke (Nógrád megye) intézendők. 599 1—1

Rappi és kalondai (Nógrád m.) kántortanítói állásokra pályázat hirdetik. Javadalom mindkét helyen 1000 kor. Választás *nov. 16-án* Rappon délelőtt, Kalondán délután. Pályázatok «Plébánia» *Rapp* címre küldendők. 611 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **nagyhantosi** róm. kath. kántortanítói állásra *november 22-iki* határnappal pályázat hirdetik. Ezen kántortanítói állás évi jövedelme a következő. Kántori jövedelem: 1. Párber (21 pár után 63 fillér) 13 kor. 23 fillér. 2. Stóla körülbelül 100 kor. 3. Egy magyar hold kukoricaföld és fél magyar hold kenderföld megváltása fejében 45 kor. 4. Ló- és csikólegeltetés megváltása fejében 45 kor. 5. Tűzifaátalány 30 kor. 6. Tehén- és növendéklegetetési jog az uradalomtól 75 kor. 7. Malomba szállítás 10 kor. 8. Alapítványi szentmisék után 49 kor. 60 fillér. Tanítói fizetes: 9. Készpénzfizetés 50 kor. 10. Ismétlő oktatásért 84 kor. 11. Tandij fejében 147 kor. 12. 21 hold szántóföld kataszt. tiszta jövedelme 113 kor. 68 fillér. 13. Egy magyar hold kukoricaföld és fél magyar hold kenderföld megváltása fejében 45 kor. 14. Ló- és csikólegeltetés megváltása fejében 45 kor. 15. Tűzifaátalány 30 kor. 16. Tehén- és növendéklegetetési jog 75 kor. 17. Malomba szállítás 10 kor. 18. 19 m. hold szántóföldnek teljes megmunkálása, a termények behordása és a trágyakészlet kihordása az uradalmi lakosok (bérlok) kötelessége 334 kor. 80 fillér. 19. Korpótlék. Összesen 1302 korona 31 fillér. Van ezenkívül a kántortanítónak szabad használatra lakása is, melynek értéke 100 koronára tehető. Kötelessége a kántortanítónak az osztatlan I—VI. osztályú iskolát, úgyszintén az ismétlőiskolát vezetni, az összes kántori teendőket elvégezni. Pályázni kívánó képesített tanferfiak kellően felszerelt (keresztelő s házassági kivonat, képesítő oklevél, erkölcsi és működési bizonyítvány) folyamodványukat november 22-ik a nagyhantosi róm. kath. iskolaszék elnökéhez (Nagyhantós, Fejér m., u. p. helyben) terjesszék be. 594 1—2

A **ráckevei** róm. kath. iskolánál egy tanítói állásra pályázat hirdetik *november 13-ára*. Törzsfizetés hitközségtől 780 kor., államszegély 320 kor., ¼ hold kertilletmény fejében 20 kor., 200 kor. lakber. A kántorság minden ágában külön díj nélkül köteles segédkezni. *Iskolaszék*. 605 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **tót tannyelvű helivágási** róm. kath. népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetek.

Fizetés készpénzben, fával (természetben) együtt egyezer kor. A pályázók kérvényeiket a helivágási róm. kath. iskolaszékre címezve *Krávecz Péter* egybker. tanfelügyelőnek Hanusfalura (Szepes m.) küldjék be. Nők is pályázhatnak. *Meys László* lelkész. 622 1—1

Liptóhuttii róm. kath. kántortanítói állásra *november 29-ára* törvényes fizetéssel pályázat hirdettek. Tótyelv tudandó. Pályázatok iskolaszékre címzendők. 597 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A hosszúperesztegi (Vas m.) róm. kath. elemi iskolához a második főtiszt. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: hitközségtől egy butorozott szoba, fűtésre elegendő fa, 700 kor. és 24 kor. takarításra, államszegély 300 kor. Kántoriakban segédkezni és ismételőket oktálni tartozik. Kérvények *november 11-ig* beküldendők. Választás 12-én. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 618 1—1

A nagysároslaki (Vas megye, u. p. Pinka-Mindszenti) róm. kath. német-magyar tan nyelvű iskolánál Madachy Ida távozása folytán osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Pályázhatnak nők is. Javadalmazás 1000 kor. korpótlék az államtól, kertiletmény 20 kor. Egyszobás lakás, konyha takarástűzhellyel és egy kis élekcámara, 6 méter hasab tűzifa a házhoz szállítva (puha), az iskolafűlésre a gyermekek hozzák a fát. Kötelessége az I—II. osztályt önállóan vezetni és a gyermekeket tanpompába vezetni. Folyamodványok *7. hó 26-ig* alulírott iskolaszéki elnökhöz intézendők. *Rossmann János* plébános, iskolaszéki elnök. 620 1—1

Váci egyházmegye.

Szarvasgede főkközségben lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: lakás kerttel; 5 kat. föld szántóföld és 1580 négyzetöl rét, mely 1912. október elsejéig 200 koronáért bérbe van adva: 90—95 pártól párber (egy évek rosz és 50 fillér) és stola; községtől deputátum és tandij váltásául 120 kor., 17 úrköbméter fa helyett 110 kor., (Canonica Vizitatio szerint 10 öl jár, mely járandóság kiküzdéseért lépések tetetnek) és földmunkaváltás 88 kor., 10 fillér; iskolafűtésre 20 kor.; végre Mesko hagyatékából segélyképen 148 kor. Kötelessége: összes kántori teendők, osztályítás, szükséges összeírások évenkénti elkészítése, az I—VI. osztályok s ismétlők tanítása, farskola kezelése. Mindenféle adókat s terheket a megválasztott fizet. Próbáeneklés november 18-án délelőtt 10 órakor. Eredeti okmányokkal felszerelt kérvények iskolaszékhez intézendők és *november 17-ére* Jobbágyiba (Nógrád m.) *Bösz Emil* plébánoshoz küldendők. 612 1—2

Hehalomban (Nógrád m.) újonnan szervezett kath. tanítónői állásra pályázat hirdettek. Fizetés ezer korona és lakás. Választás *november 10.* délelőtt. Kérvények küldendők: Iskolaszék. Hehalom, u. p. Palotás. 602 1—1

Tolmácsi főkegyház (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állása lemondás folytán megüresedvén, arra pályázat hirdettek. Jövedelme: tisztességes lakás kerttel, 1/2 telek szántóföld, 190 pár után párber, deputátum 62 kor., munkaváltás 78 kor. 60 fillér, tandij 80 kor., három öl fa, két székér széna, stola circa 60 kor., ösztöndij címen 48 kor., esedékes korpótlék. Az adók a kántortanítót terbelik. Kötelessége a kántori teendők végzése, a reábizandó osztályok vezetése, ismétlők tanítása. Pályázók kérvényeiket nagys. és főt *Kammerer Ferenc* ker. esp. plébános urhoz Nógrádverocére küldjék. A választás *november 19-én* d. e. 10 órakor lesz, melyre személyes megjelenés kívántatik. *Róm. kath. iskolaszék.* 607 1—1

Jókarban lévő zongora helyszűke miatt *olesón* eladó. T. G. Kehida, Zala m. (post. r.) 596 1—1

Fajtisza nyulak. Tenyészkepes bécsi kékóriás 10 korona. Ezüst s oroszprem 8 korona leszállított áron kapható, takarmányhiány s túlzaporulat miatt *Szűcs Károlynál* Benkepatony (Pozsony m.) 616 1—1

Kisegítő okleveles tanítónő kerestetik félévre. Teljes ellátáson kívül havi 20 koronát kap. Utiköltség megtérítetik. Cím a kiadóhivatalban. 614 1—1

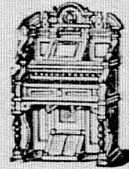
Az újranyújtott rajzoktatás szemléltető tárgyaitól *kérjen* képes árjegyzéket *Takáts Endre* tanszer-műintézetétől Győr, Újvilág-u. 19. 609 1—4

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11 B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lelkészeknek különös szíveskedésmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Eredeti «ZIMMERMANN»-féle zenekari-, solo- és mester-HEGEDÜK ÉS GORDONKÁK.

1. számú árjegyzék ingyen.

Magyarország és Ausztria számára egyedüli képviselő

HÖRL NÁNDOR

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Ezen vonóhangszereket kizárólag a ZIMMERMANN-féle műteremből szállítom megrendelőimnek, ezek tehát nem tévesztendők össze a cseh tömeghangszerekkel, vagy egyéb kevésbé értékes gyártmányokkal. Lekésznek és tanulóknak solo-hegedűket 100 K-an felül részletfizetésre is szállítok.

A legelsőrangú, legújabb légszívó-szerkezetű házi, iskolai és templomi

HARMONIUMOK

legjobbnek elismert beszerzési forrása az országban. 3. számú árjegyzék ingyen.

